

Datum van : 03/12/2025
inontvangstneming

Zaak C-684/25 [Bryński]ⁱ

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

27 oktober 2025

Verwijzende rechter:

Sąd Rejonowy w Brodnicy (Polen)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

27 oktober 2025

Verzoekende partij:

K.M.

Verwerende partij:

A.B. S.A.

AFSCHRIFT-GEANONIMISEERDE VERSIE

[OMISSIS]

BESCHIKKING

27 oktober 2025

De Sąd Rejonowy w Brodnicy I Wydział Cywilny (rechter in eerste aanleg, bevoegd in burgerlijke zaken, Brodnica, Polen), samengesteld als volgt:

[OMISSIS]

heeft

na op 27 oktober 2025 te Brodnica

ter besloten terechtzitting

ⁱ Dit is een fictieve naam, die niet overeenkomt met de werkelijke naam van enige partij in de procedure.

kennis te hebben genomen van

de rechtsvordering van **K.M.**

tegen de vennootschap **A.B. Spółka Akcyjna, gevestigd te Warschau**

inzake een betaling

beslist:

- I.** Krachtens artikel 267 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie wordt het Hof verzocht om een prejudiciële beslissing over de volgende vragen:
 1. Moet artikel 10, lid 2, onder k), van richtlijn 2008/48/EG [van het Europees Parlement en de Raad van 23 april 2008 inzake kredietovereenkomsten voor consumenten en tot intrekking van richtlijn 87/102/EEG van de Raad] aldus worden uitgelegd dat een kredietgever zich, ter nakoming van de eis van duidelijkheid en begrijpelijkheid van de informatie over de kosten die verbonden zijn aan een consumentenkredietovereenkomst, mag beperken tot een algemene beschrijving van de factoren die een wijziging van dergelijke kosten rechtvaardigen, zoals macro-economische veranderingen of wijzigingen van de regelgeving, dan wel dat hij gehouden is om een nauwkeuriger mechanisme voor de vaststelling van dergelijke factoren te definiëren, mede door eventueel een bovengrens of een limiet ter zake van de stijging van die kosten vast te stellen, zodat de consument in staat is om de mogelijke financiële gevolgen van de overeenkomst te beoordelen?
 2. Moet artikel 23 van richtlijn 2008/48, gelezen in samenhang met overweging 47 ervan, aldus worden uitgelegd dat het in de weg staat aan een nationale bepaling [artikel 45 van de ustawa o kredycie konsumenckim (wet op het consumentenkrediet)] op grond waarvan de kredietgever automatisch het recht op rente en kredietkosten verliest bij elke schending van de informatieplicht van artikel 10, lid 2, onder k), van die richtlijn, zelfs wanneer de consument naar behoren is geïnformeerd over alle wezenlijke elementen van de kredietovereenkomst (het totale kredietbedrag, alle kredietkosten, de rentevoet, het jaarlijkse kostenpercentage en de wijze van berekening van de verschuldigde rente), de verweten schending uitsluitend betrekking heeft op de onnauwkeurigheid van de beschrijving van de voorwaarden voor wijziging van geringe kosten en deze schending vanuit economisch oogpunt niet werkelijk van belang was voor het besluit van de consument om de overeenkomst te sluiten?
 3. Moet artikel 23 van richtlijn 2008/48 aldus worden uitgelegd dat de nationale rechter kan weigeren om de in het nationale recht bepaalde sanctie (niet-toekenning van rente en kredietkosten) toe te passen wanneer hij van oordeel is dat de doelstellingen van die richtlijn ook kunnen worden verwezenlijkt door andere maatregelen ter bescherming van de consument,

met name door een contractueel beding als oneerlijk in de zin van richtlijn 93/13/EEG [van de Raad van 5 april 1993 betreffende oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten] aan te merken en alleen de terugbetaling van de onverschuldigd betaalde kosten te gelasten?

4. Moeten de artikelen 22 en 23 van richtlijn 2008/48, gelezen in samenhang met artikel 6, lid 1, van richtlijn 93/13, aldus worden uitgelegd dat wanneer het Hof erkent dat, ten gunste van maatregelen ter bescherming van de consument in de zin van richtlijn 93/13, kan worden afgeweken van de toepassing van de sanctie van kosteloze kredietverstrekking (derde vraag), de nationale rechter bij zijn ambtshalve onderzoek van de schending van de informatieplicht de partijen bij de procedure in kennis moet stellen van de mogelijkheid om een dergelijke maatregel toe te passen en hen in dat verband tevens moet informeren over de verschillende rechtsgevolgen van enerzijds de sanctie van kosteloze kredietverstrekking en anderzijds de kwalificatie van het litigieuze beding als oneerlijk beding, met name wanneer de rechter tot de slotsom komt dat de toepassing van de sanctie van kosteloze kredietverstrekking in de gegeven omstandigheden niet gerechtvaardigd of onevenredig is, en dat hij de partijen tevens de gelegenheid moet bieden om een standpunt over de keuze van de passende beschermingsmaatregel in te nemen?

II. [OMISSIS] [schorsing van de behandeling]

[OMISSIS]

MOTIVERING

1 VERWIJZENDE RECHTER:

Sąd Rejonowy w Brodnicy - I Wydział Cywilny [OMISSIS]
[samenstelling en adres van de rechterlijke instantie]

2 PARTIJEN BIJ DE PROCEDURE:

A. VERZOEKER: K.M.

vertegenwoordigd door juridisch adviseur A.K.

B. VERWEERSTER: A.B. Spółka Akcyjna, gevestigd te Warschau

Nummer in de Krajowy Rejestr Sądowy (nationaal gerechtsregister):
[OMISSIS]

vertegenwoordigd door juridisch adviseur P.SZ.-M.

STANDPUNTEN VAN PARTIJEN EN VOORWERP VAN HET GESCHIL

- 3 Bij verzoekschrift van 3 september 2024 heeft verzoeker, die in dat verband werd vertegenwoordigd door een professionele gemachtigde, verzocht om verweerster te veroordelen tot betaling van enerzijds 80 718,72 Poolse zloty (PLN) en anderzijds 12 523,08 PLN, vermeerderd met de wettelijke verdragingsrente vanaf 25 juni 2024 tot op de datum van betaling. Deze vordering berustte op het betoog dat verweerster in het kader van twee consolidatiekredietovereenkomsten, die zijn gesloten op respectievelijk 11 december 2019 en 20 december 2021, haar informatieplicht niet is nagekomen, zodat verzoeker zich kan beroepen op de sanctie van kosteloze kredietverstrekking, mits hij in dat verband een passende verklaring aflegt.
- 4 Verzoeker heeft zijn bezwaren tegen de litigieuze overeenkomsten gedetailleerd uiteengezet en heeft daarbij aangegeven dat verweerster heeft verzuimd om het totale kredietbedrag, de debetrentevoet, het jaarlijkse kostenpercentage (hierna: „JKP”) en de aannamen voor de berekening daarvan naar behoren vast te stellen, dat zij onvoldoende informatie heeft verstrekt over het recht van de consument om het krediet vervroegd af te lossen en over de kosten die voortvloeien uit de verwijzing naar de gehanteerde tabel met kosten en commissielonen en dat zij ook de andere door de consument te dragen kosten onvoldoende heeft verduidelijkt.
- 5 Verzoeker heeft aangegeven dat uit zijn berekeningen en uit de door de bank uitgereikte certificaten volgt dat het gevorderde bedrag van in totaal [93 241,80] PLN de som is van de aan de bank betaalde kredietkosten, namelijk de commissielonen, de contractuele rente en de boeterente die verschuldigd is tot op de datum van volledige betaling van de kredietkosten uit hoofde van beide overeenkomsten.
- 6 In haar verweerschrift heeft de verwerende bank verzocht om de vordering in haar geheel af te wijzen en verzoeker te verwijzen in de door haar gemaakte proceskosten.
- 7 Verweerster heeft de rechtsvordering zowel in beginsel als wat betreft het bedrag ervan betwist en heeft ontkend dat de litigieuze overeenkomsten niet voldeden aan alle vereisten die zijn neergelegd in de ustawa o kredycie konsumenckim (wet op het consumentenkrediet; hierna: „u.k.k.”). Daarnaast heeft zij aangevoerd dat verzoeker geen geldige verklaring in de zin van artikel 45 u.k.k. heeft afgelegd, dat hij niet heeft aangetoond dat het JKP niet naar behoren is berekend en dat hij het gevorderde bedrag niet hard heeft gemaakt.
- 8 In zijn laatste processtuk heeft verzoeker bezwaar gemaakt tegen de contractuele bedingen waarin het bedrag van het commissieloon is vastgesteld, op grond dat deze bedingen oneerlijk zijn omdat zij in strijd zijn met wat betaamt in het maatschappelijke verkeer en leiden tot een kennelijke schending van de belangen van de consument omdat het commissieloon op een buitensporig hoog bedrag is vastgesteld. Gezien deze elementen heeft verzoeker aangevoerd dat, mocht de rechter tot de slotsom komen dat hij zich voor geen van beide overeenkomsten kon beroepen op de sanctie van kosteloze kredietverstrekking, de overeenkomsten

moeten worden onderzocht om te bepalen of deze overeenkomsten oneerlijke contractuele bedingen bevatten en welke gevolgen daaruit zouden voortvloeien.

RELEVANTE FEITEN

- 9 Op 11 december 2019 heeft verzoeker, als kredietnemer (consument), met verweerster, als kredietverstrekster, consolidatiekredietovereenkomst nr. [...] (**overeenkomst nr. 1**) gesloten. Overeenkomstig een daarin opgenomen beding heeft [verweerster] een consolidatiekrediet ten bedrage van 169 336,27 PLN [aan verzoeker] verstrekt, waarvan een bedrag van 4 000 PLN bestemd was voor willekeurige consumptiedoelinden van de kredietnemer, terwijl de rest bedoeld was ter aflossing van eerdere schulden die hij bij de bank had gemaakt en tot betaling van kredietkosten ten bedrage van 11 684,20 PLN, zijnde het bedrag van het over de kredietverstrekking verschuldigde commissieloon (§ 1, punten 1 tot en met 3, van overeenkomst nr. 1).
- 10 De kredietnemer heeft zich ertoe verbonden om het verstrekte kredietbedrag, vermeerderd met de verschuldigde contractuele rente, terug te betalen in het kader van 144 gelijke termijnen ter zake van de hoofdsom en de rente (§ 1, punt 4, van overeenkomst nr. 1).
- 11 Het totale kredietbedrag beliep 157 652,07 PLN, en in totaal moest een bedrag van 290 825,56 PLN worden terugbetaald. De totale kredietkosten zijn vastgesteld op een bedrag van 133 173,49 PLN (§ 4, punten 1 tot en met 3, van overeenkomst nr. 1).
- 12 Het JKP is op de datum van sluiting van de overeenkomst door de bank vastgesteld op 12,13 %, en de bank heeft ook de aannamen waarop die berekening is gebaseerd nader uiteengezet (§ 4, punt 4, van overeenkomst nr. 1).
- 13 In § 3, punt 1, van de overeenkomst heeft de bank zich het recht voorbehouden om overeenkomstig de vastgestelde contractuele bedingen en met de Taryfa Opłat i Prowizji A.B. SA dla Klientów Indywidualnych (door A.B. SA gehanteerde tarieflijst inzake de kosten en commissielonen voor particuliere klanten; hierna: „tarieflijst”) kosten en commissielonen in rekening te brengen voor de handelingen ter verwerking van het krediet en de [mogelijke] wijziging van de contractuele bedingen. Daarnaast heeft verweerster aangegeven dat de kosten en commissielonen tijdens de looptijd van de overeenkomst konden worden gewijzigd.
- 14 In de overeenkomst is aangegeven dat de kosten en commissielonen kunnen worden gewijzigd wanneer is voldaan aan ten minste een van de volgende voorwaarden:
 - A. een wijziging van het minimumloon en van de indexcijfers die worden bekendgemaakt door de Główny Urząd Statystyczny (centraal bureau voor de statistiek, Polen), namelijk die welke betrekking hebben op de inflatie en het gemiddelde maandloon in de bedrijfssector;

- B. wijzigingen van de prijzen voor energie, telecommunicatiediensten, postdiensten en interbancaire afrekeningen en van de rentetarieven die worden vastgesteld door de Narodowy Bank Polski (nationale bank van Polen);
 - C. wijzigingen van de prijzen voor diensten en transacties die door de bank worden gehanteerd bij het verrichten van bepaalde bancaire en niet-bancaire handelingen;
 - D. wijzigingen in de omvang of de vorm van de door de bank geleverde diensten (met inbegrip van wijzigingen of toevoegingen van nieuwe functionaliteiten ter zake van de dienstverlening voor een bepaald product), voor zover deze wijzigingen van invloed zijn op de kosten die door de bank worden gemaakt in verband met de uitvoering van de overeenkomst;
 - E. wijzigingen van de wettelijke bepalingen die van toepassing zijn op de door de bank aangeboden producten of diensten of die van invloed zijn op de uitvoering van de overeenkomst, voor zover deze wijzigingen van invloed zijn op de kosten die in verband met de uitvoering van de overeenkomst door de bank worden gedragen;
 - F. wijzigingen van de belastingwetgeving en/of van de door de bank gehanteerde accountingregels, voor zover deze wijzigingen van invloed zijn op de kosten die in verband met de uitvoering van de overeenkomst door de bank worden gedragen;
 - G. wijziging of vaststelling van nieuwe rechterlijke uitspraken, uitspraken van bestuursorganen en aanbevelingen of adviezen van bevoegde instanties, waaronder de Komisja Nadzoru Finansowego (commissie voor financieel toezicht, Polen), voor zover deze van invloed zijn op de kosten die in verband met de uitvoering van de overeenkomst door de bank worden gedragen.
- 15 Wijzigingen van de tarieven voor de kosten en de commissielonen dienden te geschieden in overeenstemming met de regels en bedragen die zijn opgenomen in voornoemde tarieflijst. De bank stelt de kredietnemer per post of via haar website in kennis van wijzigingen van de tarieflijst en is gehouden om dat te doen in de vorm van een elektronisch bestand dat is opgeslagen op een duurzame drager, nadat de kredietnemer, in het bijzonder per brief, sms of e-mail, ervan in kennis is gesteld dat op haar website informatie over de wijziging van de tarieflijst beschikbaar is of, in het geval van kredietnemers die hun e-mailadres hebben opgegeven, dat dergelijke informatie in [die] elektronische vorm beschikbaar kan worden gesteld. Daarnaast kan de bank ook informatie over wijzigingen van de tarieflijst beschikbaar stellen via elektronische kanalen of in haar filialen en partnervestigingen (agentschappen).

- 16 Wijzigingen van de tarieflijst binden de kredietnemer, tenzij hij de overeenkomst herroept binnen 30 dagen nadat de bank hem van een dergelijke wijziging in kennis heeft gesteld.
- 17 Op [20] december 2021 heeft verzoeker, als kredietnemer (consument), met verweerster, als kredietverstrekster, consolidatiekredietovereenkomst nr. [...] (**overeenkomst nr. 2**) gesloten. Overeenkomstig de bedingen van die overeenkomst heeft [verweerster] een consolidatiekrediet ten bedrage van 30 328,03 PLN [aan verzoeker] verstrekt, waarvan een bedrag van 20 000 PLN bestemd was voor willekeurige consumptiedoeleinden van de kredietnemer, terwijl de rest bedoeld was ter aflossing van eerdere schulden die hij bij de bank heeft gemaakt en tot betaling van kredietkosten ten bedrage van 5 651,03 PLN, zijnde het bedrag van het over de kredietverstrekking verschuldigde commissieloon (§ 1, punten 1 en 2, van overeenkomst nr. 2).
- 18 De kredietnemer heeft zich ertoe verbonden om het verstrekte kredietbedrag, vermeerderd met de verschuldigde contractuele rente, terug te betalen in het kader van 96 gelijke termijnen ter zake van de hoofdsom en de rente (§ 1, punt 4, van overeenkomst nr. 2).
- 19 Het totale kredietbedrag beliep 24 677,00 PLN, en in totaal moest een bedrag van 41 030,45 PLN worden terugbetaald. De totale kredietkosten zijn vastgesteld op een bedrag van 16 353,45 PLN (§ 5, punten 1 tot en met 3, van overeenkomst nr. 2).
- 20 Het JKP is op de datum van sluiting van de overeenkomst door de bank vastgesteld op 15 %, en de bank heeft ook de aannamen waarop die berekening is gebaseerd nader uiteengezet (§ 5, punt 4, van overeenkomst nr. 2).
- 21 Daarnaast bevatte de overeenkomst bedingen betreffende de kosten en de commissielonen, waaronder de regels volgens welke deze kunnen worden gewijzigd (§ 4 van overeenkomst nr. 2). Deze bedingen waren identiek aan die van overeenkomst nr. 1 (punten 13 tot en met 16 van het verzoek om een prejudiciële beslissing).
- 22 In de tarieflijst voor overeenkomst nr. 1 is aangegeven dat deze van toepassing is op handelingen van de bank die worden verricht in filialen en partnervestigingen (agentschappen) alsook via elektronische kanalen en dat deze lijst betrekking heeft op de over het verstrekte consolidatiekrediet verschuldigde kosten en commissielonen.
- 23 In de tarieflijst is aangegeven dat de kosten en commissielonen die in deze lijst voor één product zijn vastgesteld niet vaker dan vier keer per jaar mogen worden gewijzigd en dat de in de lijst genoemde kosten en commissielonen niet mogen worden verlaagd of verhoogd met meer dan 200 % van de huidige kosten of commissielonen. Dergelijke wijzigen treden in werking binnen een termijn van uiterlijk zes maanden nadat de betreffende wijzigingsgrond zich heeft voorgedaan (punt 1 van de tarieflijst).

- 24 Kosten zijn verschuldigd uit hoofde van de afgifte van een bankadvies of van certificaten en uittreksels uit de krediethistoriek ter zake van een bij de bank aangehouden product (50 PLN per opdracht van de zijde van de klant), voor brieven die worden verzonden per aangetekende post of per aangetekende post met ontvangstbevestiging, waaronder aanmaningen en herinneringen (eenmalig bedrag van 5,20 PLN tot 8,50 PLN), alsook voor het aanhechten van een aanhangsel bij de overeenkomst (eenmalig bedrag van 50 PLN), het niet afhalen van bestelde contanten (0,3 % van het bestelde bedrag, met een minimumbedrag van 100 PLN) en de afgifte van een bankadvies of van certificaten die geen betrekking hebben op een bij de bank aangehouden product (61,50 PLN per opdracht van de zijde van de klant).
- 25 De tarieflijst voor overeenkomst nr. 2 was vrijwel identiek aan die voor overeenkomst nr. 1, met uitzondering van de kosten voor het verzenden van een aangetekende brief, waarvoor een minimumbedrag van 5,90 PLN is vastgesteld.
- 26 Op 16 februari 2024 is overeenkomst nr. 1 volledig afgewikkeld. Tijdens de kredietperiode heeft verzoeker een bedrag van 69 003,07 PLN aan contractuele rente, 32,45 PLN aan boeterente en 11 684,20 PLN aan (gecrediteerde) commissielonen betaald. Aan verzoeker zijn geen overige kosten in rekening gebracht, daaronder begrepen bijkomende kosten en commissielonen die voortvloeien uit de tarieflijst.
- 27 Op 24 februari 2024 is overeenkomst nummer 2 volledig afgewikkeld. Tijdens de kredietperiode heeft verzoeker een bedrag van 6 869,14 PLN aan contractuele rente, 2,91 PLN aan boeterente en 5 651,03 PLN aan (gecrediteerde) commissielonen betaald. Aan de verzoeker is 170 PLN uit hoofde van het gebruik van een bankpas en 206,50 PLN aan commissielonen voor niet-contante transacties in rekening gebracht.
- 28 Bij brief van 6 juni 2024 heeft verzoeker de bank een schriftelijke verklaring doen toekomen waarbij hij zich heeft beroepen op de sanctie van kosteloze kredietverstrekking in de zin van artikel 45 u.k.k. In dat verband heeft hij aangevoerd dat de bank in het kader van de litigieuze [overeenkomsten] onder meer heeft verzuimd om het JKP naar behoren vast te stellen, niet heeft aangegeven in welke volgorde de consumentkrediettermijnen moesten worden terugbetaald, onvoldoende informatie heeft verstrekt over het recht van de consument om het krediet vervroegd af te lossen en onvoldoende informatie heeft verstrekt over de afbetalingsprocedure.
- 29 In zijn verklaring heeft de kredietnemer niet aangevoerd dat de bank onvoldoende informatie over de overige kosten heeft verstrekt door hem als consument te verwijzen naar een variabele tabel met kosten en commissielonen.
- 30 Een gerechtelijk deskundige op het gebied van bankzaken, die gespecialiseerd is in de financiële analyse van kredietovereenkomsten, heeft beide overeenkomsten alsook de overgelegde certificaten en bankafschriften geanalyseerd. De

deskundige heeft bevestigd dat de bank het JKP naar behoren heeft berekend (het ten gunste van verzoeker bestaande verschil van 0,01 % in het kader van overeenkomst nr. 1 is niet significant).

- 31 De deskundige heeft erop gewezen dat het verschil in rente [ten gunste van] de kredietnemer in het geval dat de kredietkosten niet in het af te lossen kredietbedrag waren opgenomen voor overeenkomst nr. 1 een bedrag van 4 763,45 PLN en voor overeenkomst nr. 2 een bedrag 1 280,26 PLN zou hebben belopen.
- 32 De deskundige heeft vastgesteld dat de door verzoeker gemaakte kosten in verband met de vervroegde aflossing overeenstemmen met de bedingen van beide overeenkomsten. De bank heeft de kredietnemer alleen rente over de resterende hoofdsom voor het tijdvak vanaf de laatste aflossingstermijn tot op de datum van betaling van de volledige resterende hoofdsom in rekening gebracht.

TOEPASSELIJKE BEPALINGEN VAN UNIERECHT

- 33 Artikel 10, lid 2, onder k), van richtlijn 2008/48/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 april 2008 inzake kredietovereenkomsten voor consumenten en tot intrekking van richtlijn 87/102/EEG van de Raad (hierna: „richtlijn 2008/48”): „In de kredietovereenkomst worden [onder meer] de eventuele kosten voor het aanhouden van een of meer rekeningen voor de boeking van zowel betalingen als kredietopnemingen [op duidelijk en beknopte wijze vermeld], tenzij het openen van een rekening facultatief is, tezamen met de kosten voor het gebruik van een betaalmiddel voor zowel betalingen als kredietopnemingen, andere uit de kredietovereenkomst voortvloeiende kosten, alsmede de voorwaarden waaronder die kosten kunnen worden gewijzigd.”
- 34 Artikel 22, lid 1, van richtlijn 2008/48: „In zoverre deze richtlijn geharmoniseerde bepalingen bevat, mogen de lidstaten geen bepalingen handhaven of invoeren in hun nationale wetgeving die afwijken van die welke in deze richtlijn zijn vastgesteld.”
- 35 Artikel 23, lid 1, van richtlijn 2008/48: „De lidstaten stellen de regels vast inzake de sancties die gelden voor inbreuken op de ter uitvoering van deze richtlijn vastgestelde nationale bepalingen, en nemen de nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat deze sancties worden toegepast. De sancties moeten doeltreffend, evenredig en afschrikkend zijn.”
- 36 Overweging 31 van richtlijn 2008/48: „De kredietovereenkomst moet in duidelijke en beknopte vorm alle noodzakelijke informatie bevatten over de rechten en plichten die voor de consument daaruit voortvloeien, zodat hij daar kennis van kan nemen.”
- 37 Overweging 47 van richtlijn 2008/48: „De lidstaten moeten vaststellen welke sancties gelden voor overtredingen van ingevolge deze richtlijn vastgestelde nationale bepalingen en erop toezien dat deze worden toegepast. Hoewel de keuze

van de sancties bij de lidstaten blijft berusten, moeten de sancties doeltreffend, evenredig en afschrikkend zijn.”

- 38 Artikel 3, lid 1, van richtlijn 93/13/EEG van de Raad van 5 april 1993 betreffende oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten (hierna: „richtlijn 93/13”): „Een beding in een overeenkomst waarover niet afzonderlijk is onderhandeld, wordt als oneerlijk beschouwd indien het, in strijd met de goede trouw, het evenwicht tussen de uit de overeenkomst voortvloeiende rechten en verplichtingen van de partijen ten nadele van de consument aanzienlijk verstoort.”
- 39 Artikel 4, lid 2, van richtlijn 93/13: „De beoordeling van het oneerlijke karakter van bedingen heeft geen betrekking op de bepaling van het eigenlijke voorwerp van de overeenkomst, noch op de gelijkwaardigheid van enerzijds de prijs of vergoeding en anderzijds de als tegenprestatie te leveren goederen of te verrichten diensten, voor zover die bedingen duidelijk en begrijpelijk zijn geformuleerd.”
- 40 Artikel 5 van richtlijn 93/13: „In het geval van overeenkomsten waarvan alle of bepaalde aan de consument voorgestelde bedingen schriftelijk zijn opgesteld, moeten deze bedingen steeds duidelijk en begrijpelijk zijn opgesteld. In geval van twijfel over de betekenis van een beding, prevaleert de voor de consument gunstigste interpretatie. [...]”
- 41 Artikel 6, lid 1, van richtlijn 93/13: „De lidstaten bepalen dat oneerlijke bedingen in overeenkomsten tussen een verkoper en een consument onder de in het nationale recht geldende voorwaarden de consument niet binden en dat de overeenkomst voor de partijen bindend blijft indien de overeenkomst zonder de oneerlijke bedingen kan voortbestaan.”

TOEPASSELIJKE BEPALINGEN VAN NATIONAAL RECHT

- 42 Artikel 5, punt 6, u.k.k.: „totale kosten van het krediet – alle kosten die de consument in verband met de kredietovereenkomst moet dragen, met name: rente, vergoedingen, commissielonen, belastingen en marges die de kredietverstrekker bekend zijn en de kosten voor aanvullende diensten, met name verzekeringen, indien deze noodzakelijk zijn om het krediet te verkrijgen of om het tegen de aangeboden voorwaarden te verkrijgen, met uitzondering van de door de consument te betalen notariskosten”
- 43 Artikel 5, punt 6a, u.k.k.: „niet-rentekosten van krediet – alle kosten die de consument in verband met de consumentenkredietovereenkomst moet dragen, met uitzondering van de rente”
- 44 Artikel 30, lid 1, punt 10, u.k.k.: „Onverminderd de artikelen 31 tot en met 33 [moet] in consumentenkredietovereenkomsten [...] onder meer informatie [worden vermeld] over de andere kosten die de consument in verband met de consumentenkredietovereenkomst moet dragen, met name vergoedingen, zoals vergoedingen voor het aanhouden van een of meer rekeningen waarop betalingen en kredietopnemingen kunnen worden geboekt, alsmede vergoedingen voor het

gebruik van betaalmiddelen, zowel voor betalingstransacties als voor kredietopnemingen, commissielonen, marges en kosten voor aanvullende diensten, met name verzekeringen, indien bekend bij de kredietgever, alsook over de voorwaarden waaronder deze kosten kunnen worden gewijzigd”

- 45 Artikel 45, lid 1, u.k.k.: „Indien de kredietgever artikel 29, lid 1, artikel 30, lid 1, punten 1 tot en met 8, punten 10 en 11 en punten 14 tot en met 17, de artikelen 31 tot en met 33, artikel 33a en de artikelen 36a tot en met 36c niet nakomt, betaalt de consument, nadat deze bij de kredietgever een schriftelijke verklaring heeft ingediend, het krediet terug zonder rente en andere aan de kredietgever verschuldigde kredietkosten, binnen de termijn en op de wijze die in de overeenkomst zijn vastgesteld.”
- 46 Artikel 385¹, lid 1, van de Kodeks cywilny (burgerlijk wetboek; hierna: „k.c.”): „Bedingen in een consumentenovereenkomst waarover niet afzonderlijk is onderhandeld binden de consument niet indien zijn rechten en verplichtingen worden vormgegeven op een wijze die in strijd is met wat in het maatschappelijke verkeer betaamt en een kennelijke schending van zijn belangen vormt (oneerlijke contractuele bedingen). Dat geldt niet voor de bedingen over de voornaamste prestaties van de partijen, waaronder de prijs of de vergoeding, indien deze ondubbelzinnig zijn geformuleerd.”
- 47 Artikel 385¹, lid 2, k.c.: „Indien een beding de consument overeenkomstig artikel 385¹, lid 1, niet bindt, blijven partijen gebonden door de overeenkomst zonder dat beding.”

KORTE UITEENZETTING VAN DE MOTIVERING VAN DE VERWIJZING

EERSTE VRAAG

- 48 Bij de verwijzende rechter is twijfel gerezen over de omvang van de informatieplicht van de kredietgeefster in de zin van artikel 10, lid 2, onder k), van richtlijn 2008/48 en met name over de wijze waarop de bedingen betreffende de voorwaarden voor de wijziging van de kosten en commissielonen moeten worden geformuleerd om te voldoen aan het vereiste van duidelijkheid en beknoptheid van voornoemde bepaling.
- 49 In het nationale recht is deze bepaling omgezet bij artikel 30, lid 1, punt 11, u.k.k., waarin is bepaald dat in een consumentenkredietovereenkomst moet worden gewezen op „de eventuele kosten voor het aanhouden van een of meer rekeningen [en] andere uit de kredietovereenkomst voortvloeiende kosten, alsmede de voorwaarden waaronder die kosten kunnen worden gewijzigd”. In deze bepaling is evenwel niet gespecificeerd hoe deze voorwaarden moeten worden beschreven en hoe gedetailleerd ze moeten zijn.
- 50 In de gesloten overeenkomsten is bepaald dat de bank de kosten en commissielonen kan wijzigen in het geval dat zich algemene omstandigheden van

macro-economische, juridische of institutionele aard voordoen, zoals inflatie, [een wijziging van] het minimumloon of [van] de rentetarieven die worden gehanteerd door de nationale bank, aanbevelingen van de commissie voor financieel toezicht, rechterlijke uitspraken en wetwijzigingen. In overeenstemming met de tarieflijst konden dergelijke wijzigingen maximaal vier keer per jaar worden doorgevoerd en was dat toegestaan indien de nieuwe waarde niet hoger was dan 200 % van de oorspronkelijke waarde.

- 51 De consument was evenwel niet in staat om het verband tussen de wijziging van deze factoren en de stijging van een vergoeding te begrijpen. In de overeenkomst is namelijk niet bepaald hoe deze factoren van invloed zijn op het bedrag van de verschuldigde kosten en welke regels moeten worden gehanteerd bij de controle of een dergelijke wijziging geoorloofd is.
- 52 Overeenkomstig artikel 10, lid 2, onder k), van richtlijn 2008/48 is de kredietgever gehouden om te wijzen op „andere uit de kredietovereenkomst voortvloeiende kosten, alsmede de voorwaarden waaronder die kosten kunnen worden gewijzigd”.
- 53 In de punten 44 tot en met 47 van het arrest Lexitor, C-472/23, EU:C:2025:89 heeft het Hof verduidelijkt dat de omstandigheden waarin de vergoedingen kunnen worden gewijzigd aldus moeten worden geformuleerd dat een gemiddelde consument in staat is om de financiële gevolgen van de overeenkomst te onderkennen en de omvang van zijn verbintenis te beoordelen. Wanneer dergelijke voorwaarden te algemeen of te abstract zijn geformuleerd, kan dat ertoe leiden dat de informatieplicht van artikel 10, lid 2, onder k), van de richtlijn worden geschonden.
- 54 De verwijzende rechter merkt evenwel op dat in de praktijk rekening moet worden gehouden met de natuurlijke variabiliteit van de kosten van de diensten waarmee de uitvoering van een kredietovereenkomst gepaard gaat (bijvoorbeeld porto- en verzendkosten en kosten voor telecommunicatiediensten). De kredietgever kan deze niet altijd voorzien of nauwkeurig van tevoren vaststellen. Derhalve rijst de vraag welk evenwicht in het licht van richtlijn 2008/48 moet worden gevonden tussen enerzijds de eis van transparantie en consumentenbescherming en anderzijds de aanvaardbare variabiliteit van de kosten die voortvloeien uit de relevante marktfactoren.
- 55 De verwijzende rechter vraagt zich met name af of de voorwaarden voor een dergelijke variabiliteit uitsluitend beschrijvend moeten [worden geformuleerd] en betrekking moeten hebben op algemene economische factoren, dan wel of op basis van een voorbeeld tevens moet worden aangeven hoe dergelijke wijzigingen worden vastgesteld en of in dat verband, om ervoor te zorgen dat de invloed van dergelijke factoren voorspelbaar is, zelfs een vaste maximale stijging of een grensbedrag moet worden vastgesteld.

- 56 Bij de verwijzende rechter is tevens twijfel gerezen over de vraag of richtlijn 2008/48 niet vereist dat het risico van een stijging van de kosten die met de uitvoering van een kredietovereenkomst gepaard gaan gelijkmatig wordt verdeeld over de partijen, zodat de consument bij het sluiten van de overeenkomst een realistische inschatting kan maken van de mogelijke financiële gevolgen daarvan en hij door de kredietgever niet eenzijdig met een dergelijk risico wordt belast.
- 57 De rechter benadrukt dat in het kader van de onderhavige zaak bepaalde beschermingsmechanismen bestonden, namelijk een limiet ten aanzien van de verhoging van de tarieven (200 %) en de verplichting om de consument in kennis te stellen van wijzigingen en om hem de mogelijkheid te bieden om de overeenkomst te herroepen. Het is evenwel niet duidelijk of deze maatregelen voldoen aan de uit de richtlijn voortvloeiende norm en of zij volstaan om te kunnen concluderen dat is voldaan aan de geldende informatieplicht.

TWEEDE VRAAG

- 58 Bij de verwijzende rechter is twijfel gerezen over de vraag of de automatische en volledige sanctie van artikel 45 u.k.k., waarbij elke schending van de informatieverplichtingen er aanleiding toe geeft dat aan de kredietgever het recht op rente en kredietkosten wordt ontzegd, in overeenstemming is met artikel 23 en overweging 47 van richtlijn 2008/48. Deze bepaling vereist [namelijk] dat de door de lidstaten getroffen maatregelen niet alleen doeltreffend en afschrikkend, maar ook evenredig zijn.
- 59 Naar het oordeel van de rechter kan het automatische karakter van de in Polen voorgeschreven sanctie twijfel doen rijzen wanneer de betreffende tekortkoming marginaal van aard is en geen verband houdt met wezenlijke informatie over het krediet, zoals [die over] het totale kredietbedrag, de totale kredietkosten, de rentevoet of het JKP.
- 60 In de onderhavige zaak hebben de aangevoerde grieven slechts betrekking op de onnauwkeurige beschrijving van de voorwaarden voor de variabiliteit van geringe bestuurlijke kosten, die niet meer dan een fractie van een procent van het totale kredietbedrag bedroegen en die objectief gezien niet van invloed konden zijn op het besluit van de consument om de overeenkomst te sluiten.
- 61 De verwijzende rechter merkt op dat de consument deze kosten niet heeft aangevoerd als reden om zich te beroepen op de sanctie van kosteloze kredietverstrekking en dat hij zich uitsluitend heeft geconcentreerd op andere aspecten, zoals het JKP of de totale kredietkosten.
- 62 Het probleem van de evenredigheid van de sanctie wordt derhalve bijzonder relevant wanneer de nationale rechter tot de slotsom komt dat de betreffende tekortkoming geen daadwerkelijke invloed heeft gehad op het economische besluit van de consument en deze tekortkoming zijn vermogen om de omvang van zijn verbintenis te beoordelen in de zin van het arrest Lexitor niet heeft beperkt.

- 63 In het licht van de rechtspraak van het Hof, waaronder het arrest Home Credit Slovakia, C-42/15, EU:C:2016:842 en het arrest Lexitor, moeten de in het nationale recht voorgeschreven sancties in een redelijke verhouding staan tot de aard en de ernst van de schending, en is het ontbreken van informatie of de onduidelijkheid ervan juridisch alleen relevant wanneer dat mogelijkwerijs afbreuk heeft gedaan aan het vermogen van de consument om een weloverwogen beoordeling van de economische gevolgen van de overeenkomst te maken.
- 64 Volgens de verwijzende rechter kan het automatische en absolute karakter van de sancties van artikel 45 u.k.k. aanleiding geven tot gevolgen die, gelet op de aard van de schending, onevenredig en ongepast zijn, met name in gevallen waarin de tekortkomingen in de informatieverstrekking niet van invloed zijn geweest op de bescherming van de belangen van de consument.
- 65 Derhalve is bij de verwijzende rechter twijfel gerezen over de vraag of het aan de kredietgeefster onthouden van het recht op rente en kredietkosten in een situatie waarin de consument geen schade heeft geleden (of deze schade minimaal was) niet leidt tot een onevenredig gevolg dat in strijd is met het doel van richtlijn 2008/48, namelijk het waarborgen van het evenwicht tussen enerzijds de bescherming van de consument en anderzijds de beginselen van eerlijke handelspraktijken.

DERDE VRAAG

- 66 Bij de verwijzende rechter is twijfel gerezen over de vraag of het Unierecht aan de nationale rechter de mogelijkheid biedt om ervan af te zien om de sanctie van kosteloze kredietverstrekking automatisch toe te passen wanneer de doelstellingen van richtlijn 2008/48, namelijk het waarborgen van transparante informatie en de bescherming van de consument, ook ten volle kunnen worden verwezenlijkt op basis van andere, minder ingrijpende maatregelen, met name door een beding als oneerlijk in de zin van richtlijn 93/13 aan te merken.
- 67 Dit probleem is van praktische aard, met name in situaties waarin de schending van de informatieverplichtingen slechts van gering belang is, betrekking heeft op nevenbedingen, zoals bedingen over administratiekosten, en de toepassing van de volledige sanctie, namelijk de niet-toekenning van rente, onevenredige economische gevolgen heeft.
- 68 De nationale rechter heeft vastgesteld dat de kredietgeefster alle wezenlijke informatie over het krediet naar behoren heeft verstrekt en dat de overige informatie geen invloed kan hebben gehad op het besluit van de consument om de overeenkomst te sluiten.
- 69 Het Poolse recht (artikel 45 u.k.k.) maakt evenwel geen onderscheid tussen op te leggen sancties naargelang van de ernst van de schending en staat evenmin uitdrukkelijk toe dat een dergelijke sanctie wordt vervangen door een andere beschermingsmaatregel. De nationale rechter plaats geen vraagtekens bij de rechtmatigheid van de sanctie van kosteloze kredietverstrekking maar vraagt zich

af of deze sanctie een uitsluitend karakter heeft en derhalve in de weg staat aan de toepassing van andere beschermingsmaatregelen in de zin van het Unierecht. Dat is met name relevant wanneer in het concrete geval voldoende bescherming zou worden geboden door het betreffende beding als oneerlijk in de zin van richtlijn 93/13 aan te merken.

- 70 Tegen deze achtergrond vraagt de verwijzende rechter zich af of artikel 23 van richtlijn 2008/48 aldus moet worden uitgelegd dat het er niet aan in de weg staat dat de nationale rechter ervan afziet om de in het nationale recht voorgeschreven sanctie toe te passen, die het resultaat is van de omzetting van deze richtlijn in het nationale recht, en er derhalve van afziet om aan de kredietgeefster het recht op rente en kredietkosten te ontzeggen, indien hij van oordeel is dat de doelstellingen van de richtlijn, met name het waarborgen van transparante informatie en een doeltreffende bescherming van de consument, ten volle kunnen worden verwezenlijkt door toepassing van het beschermingsmechanisme van richtlijn 93/13, met name door vast te stellen dat het betreffende contractuele beding oneerlijk is en te gelasten dat de onverschuldigde prestaties moeten worden terugbetaald.

VIERDE VRAAG

- 71 De vierde vraag is voorwaardelijk van aard en is geformuleerd voor het geval dat het Hof van oordeel is dat artikel 23 van richtlijn 2008/48 de nationale rechter toestaat om af te zien van de toepassing van de sanctie van kosteloze kredietverstrekking, die het resultaat is van de omzetting van deze richtlijn in het nationale recht, met name wanneer de beschermingsdoelstellingen van de richtlijn ook ten volle kunnen worden verwezenlijkt door toepassing te geven aan het beschermingsmechanisme van richtlijn 93/13.
- 72 Deze twijfel is met name relevant wanneer de nationale rechter tot de slotsom komt dat de toepassing van de sanctie van kosteloze kredietverstrekking niet gerechtvaardigd of onevenredig is, in een situatie waarin de consument juist een beroep op deze sanctie doet en de economische gevolgen daarvan veel gunstiger voor hem zijn.
- 73 In de onderzochte zaak heeft de consument bezwaren bij het feit dat de kredietgeefster onnauwkeurige informatie heeft verstrekt over de „andere kosten” van het krediet en over de voorwaarden waaronder die kosten kunnen worden gewijzigd [artikel 10, lid 2, onder k), van richtlijn 2008/48, omgezet bij artikel 30, lid 1, punt 11, u.k.k.].
- 74 De rechter heeft vastgesteld dat de kredietgeefster alle wezenlijke informatie over het krediet heeft verstrekt en in dat verband met name ook informatie over het totale kredietbedrag, de totale kredietkosten, de rentevoet, het JKP en de wijze van berekening daarvan aan de consument heeft verstrekt. Wat betreft de „andere kosten” heeft hij zich evenwel beperkt tot een algemene verwijzing naar een tabel met kosten en commissielonen, waarin is vermeld dat deze tot maximaal 200 %

van de oorspronkelijke waarde kunnen worden gewijzigd, wat twijfels doet rijzen in het licht van de artikelen 3 en 5 van richtlijn 93/13. Naar het oordeel van de verwijzende rechter heeft deze tekortkoming de consument evenwel niet belet om de economische gevolgen van de overeenkomsten te beoordelen en is de tekortkoming niet van invloed geweest op het besluit van de consument om de overeenkomsten te sluiten. Dat volgt tevens uit het feit dat verzoeker een nieuwe consolidatiekredietovereenkomst heeft gesloten en dat heeft gedaan onder voorwaarden die nagenoeg identiek zijn aan die van de vorige overeenkomst.

- 75 In deze situatie is bij de verwijzende rechter twijfel gerezen over de vraag of, wanneer hij tot de slotsom komt dat het feit dat de kredietgeefster haar informatieplicht niet is nakomen er niet toe kan leiden dat de sanctie van kosteloze kredietverstrekking wordt toegepast en dat het doel van richtlijn 2008/48, namelijk het waarborgen van de transparantie en de consumentenbescherming, ook kan worden verwezenlijkt door het betreffende contractuele beding als oneerlijk in de zin van richtlijn 93/13 aan te merken, hij gehouden is om de partijen in het geding en met name de consument in kennis te stellen van deze mogelijkheid en van de verschillen in rechtsgevolgen tussen beide vormen van bescherming en om partijen de gelegenheid te geven om een standpunt over de keuze van de passende beschermingsmaatregel in te nemen.

[OMISSIS]